

УДК 37.016
Б81

Бондар Т. М.

Б81 Математика. 1 клас. Частина 1 / Т. М. Бондар, Г. А. Пашковська. — Х. : Вид. група «Основа», 2019. — 230, [2] с. — (Серія «Мій конспект»).

ISBN 978-617-00-3639-1.

Посібник містить орієнтовне календарно-тематичне планування та розробки уроків математики у 1-му класі Нової української школи, складені відповідно до вимог нового Державного стандарту початкової освіти (2018) за Типовою освітньою програмою авторського колективу під керівництвом О. Я. Савченко.

Розподіл годин і тематика уроків відповідають змісту підручника Н. П. Листопад (Математика: підруч. для 1 кл. закладів загальної середньої освіти. — К. : УОВЦ «Оріон», 2018).

Конспекти уроків, різноманітних за формою проведення, побудовано з урахуванням основних положень Концепції «Нова українська школа», на засадах компетентнісного, діяльнісного підходів, з використанням елементів інтеграції, інноваційних та здоров'язбережувальних технологій, інтерактивних методів та прийомів навчання, сучасного обладнання як складової нового освітнього середовища.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.016

ISBN 978-617-00-3639-1

© Бондар Т. М., Пашковська Г. А., 2018
© Корягін В. О., дизайн обкладинки, 2019
© ТОВ «Видавнична група «Основа», 2019

ЗМІСТ

Орієнтовне календарно-тематичне планування	5
РОЗДІЛ 1. Властивості та відношення предметів	7
Урок 1. Вступ. Ознайомлення з підручником, зошитом і приладдям для уроків математики. Лічба об'єктів. Геометричні фігури	7
Урок 2. Спільні та відмінні ознаки предметів. Поділ на групи. Лічба. Пряма, крива і ламана лінії	10
Урок 3. Ознаки та властивості предметів. Форма, розмір, колір. Об'єднання об'єктів у групи за певною ознакою. Підготовчі вправи до написання цифр	13
Урок 4. Розміщення предметів. Порівняння предметів за величиною («більший — менший»). Лічба	15
Урок 5. Лічба. Розташування предметів у просторі («вгорі — внизу», «на», «над», «під», «праворуч — ліворуч»)	17
Урок 6. Порівняння предметів за довжиною, шириною, висотою	20
Урок 7. Пара предметів. Об'ємні фігури (куб, куля, конус)	22
Урок 8. Лічба. Порівняння кількості об'єктів («більше — менше», «порівну»). Підготовчі вправи до написання цифр	25
Урок 9. Порівняння кількості предметів. Поняття «стільки само», «стільки, скільки»	28
РОЗДІЛ 2. Числа 1–10	31
Урок 10. Число і цифра 1. Поняття «один — багато», «перший». Написання цифри 1	31
Урок 11. Число і цифра 2. Поняття «другий». Пряма, промінь, відрізок. Написання цифри 2	34
Урок 12. Число і цифра 3. Попереднє і наступне числа. Поняття «третій». Написання цифри 3. Розпізнавання геометричних фігур	38
Урок 13. Порівняння чисел. Нерівність. Знаки «>», «<». Написання цифр	41
Урок 14. Порівняння чисел. Рівність. Знак «=». Написання цифр	45
Урок 15. Число і цифра 4. Поняття «четвертий». Складання нерівностей за малюнком. Написання цифри 4	48
Урок 16. Склад чисел 2, 3, 4. Попереднє і наступне числа. Складання нерівностей за малюнком	51
Урок 17. Число і цифра 5. Поняття «п'ятий». Кількісна і порядкова лічба. Написання цифри 5	54
Урок 18. Додавання чисел. Знак «+»	57
Урок 19. Склад числа 5. Складання виразів на додавання за малюнками	61
Урок 20. Число і цифра 6. Поняття «шостий». Склад числа 6. Порівняння чисел. Написання цифри 6	64
Урок 21. Число і цифра 7. Поняття «сьомий». Склад числа 7. Дні тижня	67
Урок 22. Число і цифра 8. Поняття «восьмий». Склад числа 8. Порівняння довжин відрізків	71
Урок 23. Число і цифра 9. Поняття «дев'ятий». Склад числа 9. Написання цифри 9	75
Урок 24. Число 10. Поняття «десятий». Склад числа 10. Порівняння кількості об'єктів. Написання числа 10	79
Урок 25. Віднімання чисел. Знак «-»	83
Урок 26. Число і цифра 0. Віднімання рівних чисел. Порівняння кількості об'єктів	85
Урок 27. Сантиметр. Вимірювання довжини відрізків	90
Урок 28. Доба. Замкнені і незамкнені лінії	94
Урок 29. Повторення вивченого. Складання рівностей на додавання	97
Урок 30. Повторення вивченого. Складання рівностей на віднімання. Доба	101
Урок 31. Повторення складу чисел. Визначення часу за годинником. Дні тижня	105
РОЗДІЛ 3. Додавання і віднімання в межах 10	110
Урок 32. Компоненти дії додавання. Знаходження суми чисел за малюнками	110
Урок 33. Компоненти дії віднімання. Знаходження різниці чисел за малюнками	113

Урок 34.	Додавання і віднімання числа 0. Числовий промінь	116
Урок 35.	Додавання і віднімання числа 1. Додавання й віднімання за числовим променем	119
Урок 36.	Додавання і віднімання числа 2	122
Урок 37.	Додавання і віднімання числа частинами	126
Урок 38.	Додавання і віднімання числа 3. Переставний закон додавання	131
Урок 39.	Вирази. Сума. Різниця	136
Урок 40.	Додавання і віднімання числа 4. Побудова відрізка	139
Урок 41.	Додавання і віднімання числа 5. Взаємозв'язок дій додавання і віднімання	144
Урок 42.	Значення виразу. Читання виразів	148
Урок 43.	Обчислення значень виразів. Взаємозв'язок додавання та віднімання. Креслення відрізків з умовою «на... коротший»	151
Урок 44.	Задача. Умова та запитання задачі	154
Урок 45.	Додавання і віднімання числа 6	159
Урок 46.	Додавання і віднімання числа 7	161
Урок 47.	Порівняння числа і виразу. Порівняння довжин відрізків	166
Урок 48.	Додавання і віднімання чисел 8 і 9	169
Урок 49.	Повторення вивченого	173
Урок 50.	Повторення вивченого	177
Урок 51.	Перевіряємо свої досягнення. Нумерація чисел 1–10	180
РОЗДІЛ 4. Додавання і віднімання в межах 10. Задачі		184
Урок 52.	Додавання і віднімання в межах 10. Задачі. Головні слова задачі	184
Урок 53.	Задачі з виразом «стільки ж». Обчислення в межах 10	187
Урок 54.	Задачі на збільшення на декілька одиниць. Порівняння виразу і числа	190
Урок 55.	Додавання кількох чисел. Головні слова задачі. Розв'язування задач різних типів	195
Урок 56.	Віднімання кількох чисел. Задачі. Обчислення в межах 10	198
Урок 57.	Обчислення значень виразів. Задачі на зменшення на кілька одиниць. Порівняння іменованих чисел	202
Урок 58.	Обчислення значень виразів. Задачі. Порівняння виразів, іменованих чисел	206
Урок 59.	Задачі на знаходження суми	209
Урок 60.	Різницеve порівняння чисел. Задачі	212
Урок 61.	Задачі на різницеve порівняння. Обчислення значень виразів	215
Урок 62.	Задачі на визначення, «на скільки років старший». Обчислення значень виразів	218
Урок 63.	Задачі на визначення, «на скільки коротший». Обчислення значень виразів.	221
Урок 64.	Повторення вивченого	224
Література та Інтернет-джерела		230

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

№ з/п	Тема уроку	Дата
Розділ 1. Властивості і відношення предметів. Лічба		
1	Вступ. Ознайомлення з підручником, зошитом і приладам для уроків математики. Лічба об'єктів. Геометричні фігури	
2	Спільні та відмінні ознаки предметів. Поділ на групи. Лічба. Пряма, крива і ламана лінії	
3	Ознаки та властивості предметів. Форма, розмір, колір. Об'єднання об'єктів у групи за певною ознакою. Підготовчі вправи до написання цифр	
4	Розміщення предметів. Порівняння предметів за величиною («більший — менший»). Лічба	
5	Лічба. Розташування предметів у просторі («вгорі — внизу», «на», «над», «під», «праворуч — ліворуч»)	
6	Порівняння предметів за довжиною, шириною, висотою	
7	Пара предметів. Об'ємні фігури (куб, куля, конус)	
8	Лічба. Порівняння кількості об'єктів («більше — менше», «порівну»). Підготовчі вправи до написання цифр	
9	Порівняння кількості предметів. Поняття «стільки само», «стільки, скільки»	
Розділ 2. Числа 1–10		
10	Число і цифра 1. Поняття «один — багато», «перший». Написання цифри 1	
11	Число і цифра 2. Поняття «другий». Пряма, промінь, відрізок. Написання цифри 2	
12	Число і цифра 3. Попереднє і наступне числа. Поняття «третій». Написання цифри 3. Розпізнавання геометричних фігур	
13	Порівняння чисел. Нерівність. Знаки «>», «<». Написання цифр	
14	Порівняння чисел. Рівність. Знак «=». Написання цифр	
15	Число і цифра 4. Поняття «четвертий». Складання нерівностей за малюнком. Написання цифри 4	
16	Склад чисел 2, 3, 4. Попереднє і наступне числа. Складання нерівностей за малюнком	
17	Число і цифра 5. Поняття «п'ятий». Кількісна і порядкова лічба. Написання цифри 5	
18	Додавання чисел. Знак «+»	
19	Склад числа 5. Складання виразів на додавання за малюнками	
20	Число і цифра 6. Поняття «шостий». Склад числа 6. Порівняння чисел. Написання цифри 6	
21	Число і цифра 7. Поняття «сьомий». Склад числа 7. Дні тижня	
22	Число і цифра 8. Поняття «восьмий». Склад числа 8. Порівняння довжин відрізків	
23	Число і цифра 9. Поняття «дев'ятий». Склад числа 9. Написання цифри 9	
24	Число 10. Поняття «десятий». Склад числа 10. Порівняння кількості об'єктів. Написання числа 10	
25	Віднімання чисел. Знак «-»	
26	Число і цифра 0. Віднімання рівних чисел. Порівняння кількості об'єктів	
27	Сантиметр. Вимірювання довжини відрізків	
28	Доба. Замкнені і незамкнені лінії	
29	Повторення вивченого. Складання рівностей на додавання	
30	Повторення вивченого. Складання рівностей на віднімання. Доба	
31	Повторення складу чисел. Визначення часу за годинником. Дні тижня	

№ з/п	Тема уроку	Дата
Розділ 3. Додавання і віднімання в межах 10		
32	Компоненти дії додавання. Знаходження суми чисел за малюнками	
33	Компоненти дії віднімання. Знаходження різниці чисел за малюнками	
34	Додавання і віднімання числа 0. Числовий промінь	
35	Додавання і віднімання числа 1. Додавання й віднімання за числовим променем	
36	Додавання і віднімання числа 2	
37	Додавання і віднімання числа частинами	
38	Додавання і віднімання числа 3. Переставний закон додавання	
39	Вирази. Сума. Різниця	
40	Додавання і віднімання числа 4. Побудова відрізка	
41	Додавання і віднімання числа 5. Взаємозв'язок дій додавання і віднімання	
42	Значення виразу. Читання виразів	
43	Обчислення значень виразів. Взаємозв'язок додавання та віднімання. Креслення відрізків з умовою «на... коротший»	
44	Задача. Умова та запитання задачі	
45	Додавання і віднімання числа 6	
46	Додавання і віднімання числа 7	
47	Порівняння числа і виразу. Порівняння довжин відрізків	
48	Додавання і віднімання чисел 8 і 9	
49	Повторення вивченого	
50	Повторення вивченого	
51	Перевіряємо свої досягнення. Нумерація чисел 1–10	
Розділ 4. Додавання і віднімання в межах 10. Задачі		
52	Додавання і віднімання в межах 10. Задачі. Головні слова задачі	
53	Задачі з виразом «стільки ж». Обчислення в межах 10	
54	Задачі на збільшення на декілька одиниць. Порівняння виразу і числа	
55	Додавання кількох чисел. Головні слова задачі. Розв'язування задач різних типів	
56	Віднімання кількох чисел. Задачі. Обчислення в межах 10	
57	Обчислення значень виразів. Задачі на зменшення на кілька одиниць. Порівняння іменованих чисел	
58	Обчислення значень виразів. Задачі. Порівняння виразів, іменованих чисел	
59	Задачі на знаходження суми	
60	Різницеve порівняння чисел. Задачі	
61	Задачі на різницеve порівняння. Обчислення значень виразів	
62	Задачі на визначення, «на скільки років старший». Обчислення значень виразів	
63	Задачі на визначення, «на скільки коротший». Обчислення значень виразів	
64	Повторення вивченого	

РОЗДІЛ 1. ВЛАСТИВОСТІ ТА ВІДНОШЕННЯ ПРЕДМЕТІВ

УРОК 1. ВСТУП. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПІДРУЧНИКОМ, ЗОШИТОМ І ПРИЛАДДЯМ ДЛЯ УРОКІВ МАТЕМАТИКИ. ЛІЧБА ОБ'ЄКТІВ. ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ

Мета: ознайомити учнів з підручником, зошитом і приладдям для уроків математики; визначити значення математики в житті людини; уточнити вміння щодо лічби предметів у межах 10; дати поняття «предмет», «фігура»; систематизувати уявлення учнів про геометричні фігури; розвивати логічне мислення; збагачувати словниковий запас учнів; стимулювати інтерес до вивчення математики; виховувати товариські взаємини.

Обладнання: набір геометричних фігур, конструктор LEGO, танграм.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: математична, технологічна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Дзвоник всім нам дав наказ —
До роботи швидше, клас!
Попрацюємо старанно,

Щоб сказати у кінці.
Що у нашій дружній класі
Діти — просто молодці!

2. Уточнення знань учнів про математику та її значення в житті людини

— Діти, роздивіться зображення знаків, розташованих на дошці. (*На дошці: дорожні знаки, смайлики, букви, цифри.*) Які з них знадобляться нам, щоб позначити кількість предметів? Хто з вас знає, як називається навчальний предмет у школі, де використовують цифри? (*Математика.*) Як ви вважаєте, чого навчить нас математика? (*Рахувати, розв'язувати задачі, розкаже про особливості геометричних фігур...*) А чи може, на вашу думку, людина прожити без математики? Де в житті ви будете використовувати знання з математики?

Учитель зачитує вірш.

Щоб вести кораблі,
Щоб у небо злітати,
Треба твердо, як слід
Математику знати.
Щоб успішно працювала автоматика,

Безперечно, знадобиться математика.
І щоб рухались верстати,
І щоб гроші рахувати,
Продавати й купувати,
Треба добре її знати!

— Отже, математика — цариця всіх наук! Старанно вчіться — і тоді математика відкриє вам усі свої таємниці! А допоможе нам у вивченні математики підручник. Нумо з ним ознайомимось.

3. Ознайомлення з підручником, зошитом і приладдям для уроків математики

— Розгляньте обкладинку підручника. Що на ній зображено?

— А тепер розгляньте зошити. У них ми будемо писати, малювати і креслити. Яке навчальне приладдя знадобиться нам, аби працювати у зошитах з математики?

4. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів

— Сьогодні ми будемо лічити предмети і фігури. А хто знає назви чисел, за допомогою яких ми будемо лічити предмети або фігури? (*Учні називають числа від 1 до 10.*)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Ознайомлення з поняттями «предмет», «фігура»

— Числа використовують для лічби предметів і фігур. Чи знаєте ви, що належить до предметів, а що — до фігур?

Учитель виставляє на стіл іграшки: зайчик, м'ячик, лялька тощо.

— Назвіть те, що ви бачите на столі. Як можна це назвати одним словом? (*Предмети.*) Які предмети є у нашому класі? На ваших партах? (*Відповіді дітей.*)

На набірному полотні вчитель виставляє геометричні фігури: коло, квадрат, трикутник, ромб, прямокутник, овал.

— Що я виставила? Як це назвати одним словом? (*Фігури.*)

2. Актуалізація знань про плоскі геометричні фігури

1) Уточнення особливостей геометричних фігур.

ТРИКУТНИК

Сторони три, три кути —
Познайомся з ним і ти!
Це трикутник, що за диво!
Перетвориться сміливо:
То дитяча піраміда,
То ялинка вже красива,
Дах на домі, гір вершина,
В шлюпці нашій він вітрило.

КОЛО

Сонечко на небі сяє —
Форму кола воно має.
І тарілка, і годинник
(*Часу круглий він лічильник*).
Круглий м'яч так бойко скаче,
Круглий наш пиріг гарячий,
Кругле завжди колесо —
І у парку, і в авто.

КВАДРАТ

Наш квадрат — фігура вправна,
Кубик він, картина гарна.
Печиво смачне квадратне,
Без даху — квадратна хата.
Так, кута всього чотири,
Сторони фігури рівні.
Два трикутники склади —
Так квадрат зробив вже ти.

ПРЯМОКУТНИК

Два квадрати — прямокутник.
Він усюди нам попутник.
Хоч кута є теж чотири,
Сторони — по дві всі рівні.
Це й кузов вантажівки,
Телевізор чи листівка,
Шафа, ранець і вікно,
Зошит, двері та панно.

РОМБ

На куті стоїть квадрат,
Ромб він, а не акробат.
Два трикутники (*вниз-вгору*) —
Змій в повітрі, на просторі.
Це краса ялинкова,
Пахлава хрустка, медова.
Дзига — теж як ромб верткий,
Тістечко — це ромб смачний.

ОВАЛ

Гумовий ти сплющив м'яч?
Коло вже овал, ти бач?!
Їстівний овал — батон,
Ананас, горіх, лимон.
Ще овальний ананас,
Та лице у когось з нас.
Диня жовта, кабачок,
Дзеркало, яйце качок.

За Н. Мажиріною

Перегляд відео (<https://youtu.be/f9mt5NudSTc>).

2) Робота з набором геометричних фігур.

— Чим круг відрізняється від усіх інших? (*Не має кутів.*) Чи знаєте ви, як разом називають трикутник, квадрат, прямокутник, ромб, шестикутник? Чому? (*Многокутниками, бо мають багато кутів.*)

Робота в парах. Одна дитина показує сусіду фігуру, інша відповідає. Потім міняються ролями.

Фізкультхвилинка

Встали рівно біля парт.
Починаємо наш старт.
Руки вгору, руки вниз,
Подивились пильно скрізь.
Головою покрутили,
Потім разом всі присіли.
Піднялись, понагинались
І здоровими zostались.

3) Вправа «Геометрія навколо».

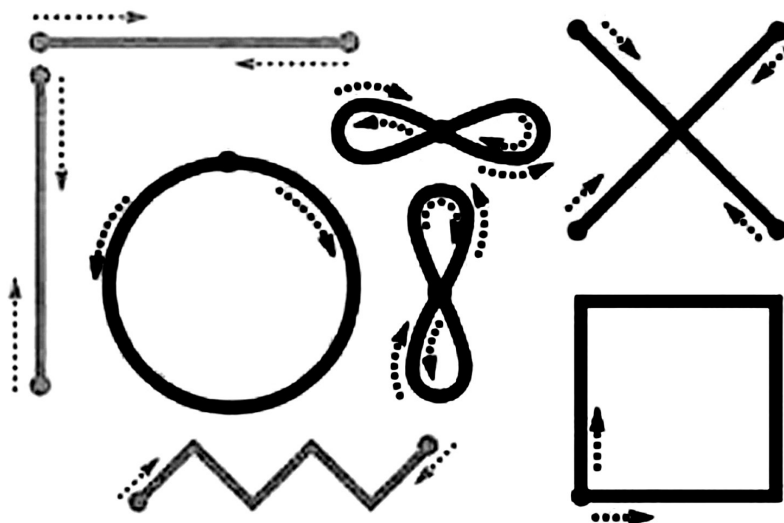
— Подивіться навкруги. Які предмети у класі схожі на квадрат, коло, прямокутник, трикутник, овал?

3. Закріплення вивченого. Робота за підручником (с. 3, завдання 1, 2)

— У Лісовій школі теж розпочалися заняття. Назвіть тварин, які прийшли у Лісову школу. Скільки зайчиків? Скільки їжачків? Кого більше: зайчиків чи їжачків?

— Мудра Сова проводить урок. Скільки звірят вивчають математику? Які геометричні фігури намалювала на дошці Мудра Сова? Які цифри записано на дошці?

Зорова гімнастика. Фізкультхвилинка

— Простежте очима за стрілочкою.

— «Намалюйте» носиком у повітрі коло, квадрат, ромб, трикутник, овал.

4. Розвиток логічного мислення та просторових уявлень. Вправа «Танграм»

1) *Ознайомлення з іграшкою «Танграм».*

— З яких фігур складено чотирикутник?

— Це — іграшка танграм. Виберіть малюнок і назвіть, з яких фігурок складено тварину.

2) *Робота в парах. Складання фігури за зразком.*

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА. РЕФЛЕКСІЯ

Вправа «Мікрофон»

— Які геометричні фігури ви знаєте?

— Чим відрізняються коло і куля?

— Що ви можете сказати про трикутник? коло?

— Де у житті вам знадобляться знання з математики?

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 2. СПІЛЬНІ ТА ВІДМІННІ ОЗНАКИ ПРЕДМЕТІВ. ПОДІЛ НА ГРУПИ. ЛІЧБА. ПРЯМА, КРИВА І ЛАМАНА ЛІНІЇ

Мета: учити визначати спільні та відмінні ознаки, порівнювати, виконувати класифікацію за цими ознаками, об'єднувати предмети у групи за спільною ознакою, вправляти учнів у лічбі предметів; систематизувати уявлення учнів про геометричні фігури; актуалізувати назви геометричних фігур (*точка, пряма, крива, ламана*); навчити зображувати на папері пряму, криву, ламану; розвивати логічне мислення; збагачувати словниковий запас учнів; виховувати бажання вести здоровий спосіб життя.

Обладнання: набір геометричних фігур, лінійка, кольорові олівці.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: математична, здоров'язбережувальна, мистецька.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Актуалізація знань про геометричні фігури

1) Відгадування загадок.

— Відгадайте геометричну фігуру. Покажіть її. Назвіть предмет навколишнього середовища, схожий на цю фігуру.

- Я без сторін і без кутів,
Як я звуся, відгадай.
І на малюнках дітлахів
У сонечку впізнай. (*Круг.*)
- Олівці Петрусь узяв,
Швидко щось намалював.
Хоч крути, а хоч верти,
Має тільки три кути. (*Трикутник.*)
- На квадрат я дуже схожий.
Маю теж чотири сторони.
Тільки дві з них протилежні —
Однакової довжини.
А сусідні — різні. (*Прямокутник.*)
- В мене ось такі кути,
Вони схожі, як брати.
І чотири сторони
Однієї довжини.
Отже, треба нам, малята,
Усе знати про... (*квадрата.*)

2) Вправа «Знайди зайве».

На дошці викладено фігури. Потрібно знайти «зайву» та пояснити свій вибір.

Фізкультхвилинка

3. Мотивація навчальної діяльності. Визначення теми уроку

Учитель викладає на стіл навчальні речі та іграшки.

— Які з цих предметів ми покладемо у портфель? Що спільного у цій групі предметів? (*Це — навчальні речі.*)

Учитель пропонує дітям розподілити навчальне приладдя ще на дві групи: те, що необхідно покласти у пенал (*ручка, олівець, лінійка*), і те, що слід покласти у папку (*зошити*).

— Сьогодні на уроці ми будемо визначати спільні та відмінні ознаки предметів, розподіляти їх на групи за цими ознаками.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Розподіл предметів на групи за спільною ознакою (*підручник, с. 4*)

1) Завдання 1.

Назвіть усі предмети, зображені на малюнку. Скільки їх? Чи є серед них однакові? Назвіть їх.

2) Завдання 2.

— Назвіть предмети кожної групи одним словом. (1-ша група — гумки. 2-га група — зошити. 3-тя група — ручки.) Скільки їх? Чому предмети об'єднано у групи саме так? Що в кожній групі спільного? Що відмінного? (1-ша група — гумки, різні за формою і кольором. 2-га група — зошити, різні за кольором та розміром. 3-тя група — ручки, різні за кольором.)

3) Завдання 3.

— Розподіліть предмети на дві групи. (1-ша група — іграшки. 2-га група — спортивне приладдя.)

— Назвіть ще по одному предмету, що може належати до кожної із цих груп.

Хвилинка релаксації. Фантазування

— Заплющте очі. Уявіть, що ви лежите на теплому пісочку біля моря чи річки. Високо в небі щось гуде. Це, мабуть, літак. Розплющте очі. Чи змогли б ви сказати, як виглядає цей літак? Ні, бо він летить дуже високо. Він, немов маленька цяточка або точка. А за ним тягнеться білий слід. На що він схожий? (На лінію.)

— От сьогодні ми будемо говорити про такі геометричні фігури, як точка, пряма, крива, ламана лінії.

2. Актуалізація знань про геометричні фігури: точка, пряма, крива, ламана

1) Торкніться олівцем аркуша паперу. Ви отримаєте слід — точку. Поставте поряд ще кілька точок. Як отримати точку? Пригадайте, де ми навколо «зустрічаємо» точку. (На точку схожий літак, що летить високо в небі, птах, корабель на лінії горизонту.)

2) Якщо багато точок вишикувати в ряд, то отримаємо пряму лінію. Вона не має ані початку, ані кінця. Її можна продовжити в будь-який бік. Тому на аркуші паперу ми зображуємо тільки її частину.

Без початку і кінця лінія пряма.

Хай віками нею йдуть — кінця шляху не знайдуть!

3) Проведіть пряму лінію на аркуші паперу. Поміняйтеся з сусідом та продовжте пряму лінію, накреслену товаришем.

4) Пригадайте, де ми «зустрічаємо» пряму лінію. (Пряму нагадують залізничні колії, лінія горизонту, троллейбусні дроти тощо.)

5) Поставте на прямій точку. Проведіть через неї ще одну пряму лінію. Чи можна провести ще одну? (Так.) Який висновок можемо зробити? (Через одну точку можна провести декілька прямих ліній, що перетинаються.)

6) Поставте дві точки. Проведіть через них пряму. Чи можна провести ще одну? (Ні.) Який висновок можемо зробити? (Через дві точки можна провести тільки одну пряму лінію.)

7) Візьміть вузьку стрічку. Покладіть вільно на парту. Це теж пряма лінія? (Ні.) Така лінія називається крива. Хто з вас здогадається, як її перетворити на пряму? (Потрібно добре смужку розтягнути.) Продемонструйте нам. Спробуйте зробити це з другом.

8) Зв'яжіть кінці стрічки. Яка це лінія — пряма чи крива? (Крива.) Така лінія називається замкнена крива лінія.

3. Закріплення вивченого

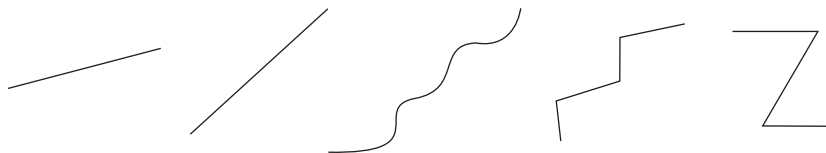
1) Робота за підручником (с. 4, завдання 4).

— Назвіть лінії, зображені на малюнках. (Пряма, крива, ламана.)

— Чим вони різняться?

2) Робота в парі.

— Обведіть прямі лінії червоним олівцем, криві — жовтим, ламані — зеленим. Скільки прямих ліній на малюнку? Скільки ламаних?

Музична хвилинка

Слухання дитячої пісні «Літо-літечко» (відео: <https://youtu.be/EXIFdhw2Lc> (канал «Совенята-розумники»)).

— Діти, всього декілька днів тому закінчилося гаряче, веселе, щедре... літо.

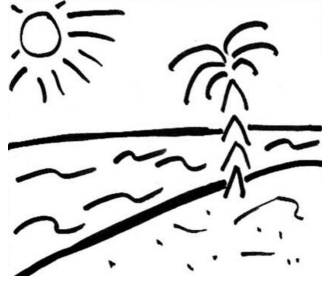
— А що ви робили влітку? Де побували?

— Як корисніше для здоров'я відпочити влітку: біля комп'ютера чи планшета або граючи з друзями?

— Софійка згадала свій літній відпочинок і намалювала картину. Знайдіть на малюнку дівчинки точки, прямі, криві лінії, ламані лінії.

3) Малювання.

— Нумо і ми намалюємо морський пейзаж, використовуючи вивчені геометричні фігури.

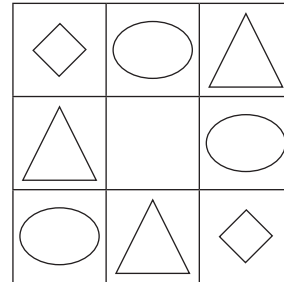
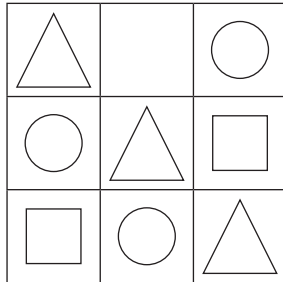
Фізкультхвилинка

Встали рівно біля парт.
Починаємо наш старт.
Руки вгору, руки вниз,
Подивились пильно скрізь.

Головою покрутили,
Потім разом всі присіли.
Піднялись, понагинались
І здоровими zostались.

4) Логічна вправа «Чарівний квадрат».

- Робота в парах.
— Домалюйте в чарівний квадрат фігуру, якої бракує.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА. РЕФЛЕКСІЯ

Вправа «Незакінчене речення»

- На уроці я дізнався (лася)...
- Мене найбільше зацікавило...
- На уроці я зумів (ла)...

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 3. ОЗНАКИ ТА ВЛАСТИВОСТІ ПРЕДМЕТІВ. ФОРМА, РОЗМІР, КОЛІР. ОБ'ЄДНАННЯ ОБ'ЄКТІВ У ГРУПИ ЗА ПЕВНОЮ ОЗНАКОЮ. ПІДГОТОВЧІ ВПРАВИ ДО НАПИСАННЯ ЦИФР

Мета: актуалізувати й уточнити уявлення учнів про ознаки предметів: форму, розмір, колір; закріпити вміння визначати спільні та відмінні ознаки на основі зіставлення предметів; формувати вміння порівнювати предмети, узагальнювати за спільними ознаками, класифікувати — розподіляти предмети на групи за спільними ознаками; розвивати логічне мислення шляхом формування прийомів розумових дій: аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, класифікації; виховувати товариські взаємини, уміння працювати в парі та міні-групі.

Обладнання: набір геометричних фігур, конструктор LEGO.

Тип уроку: комбінований урок.

Форма проведення: урок-дослідження.

Освітні галузі: математична, технологічна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Актуалізація знань учнів. Визначення теми уроку

— Діти, пригадайте казку «Три ведмеді». Чому дівчинці було не зручно їсти ложкою ведмедиці чи сидіти на стільці Михайла Потапича? *(Вони були завеликими для неї.)* Про які ознаки предметів ми зараз говорили? *(Розмір предметів.)*

— Пригадаймо, що ми знаємо про лінії. *(Вони бувають прямі, криві, ламані, а також замкнені та незамкнені.)* Яку фігуру може утворити замкнена крива лінія? *(Коло, овал.)* А замкнена ламана? *(Різні многокутники: трикутник, чотирикутник, квадрат, прямокутник, п'ятикутник, шестикутник.)* Якою ознакою відрізняються ці фігури? *(Формою.)*

— Подивіться уважно на набір LEGO «шість цеглинок», що лежить у вас на парті. Чи однакові цеглинки? *(За розміром та формою — так. За кольором — ні.)* Якою ж ознакою відрізняються цеглинки? *(Кольором.)*

— Хто вже здогадався, про які ознаки предметів ми будемо сьогодні говорити? *(Форма, розмір, колір предметів.)*

3. Мотивація навчальної діяльності

— Предмети навколишнього світу різноманітні за формою, кольором, розміром, призначенням, матеріалом тощо. Сьогодні ми будемо досліджувати схожість та відмінність предметів; будемо об'єднувати предмети в групи за спільними ознаками і навпаки — розподіляти їх на кілька груп за відмінними ознаками.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Розрізнення об'єктів за різними ознаками. Робота за підручником (с. 5, завдання 1–4)

1) Завдання 1.

— Назвіть предмети кожної групи. Навіщо призначені ці предмети? Скільки їх у кожній групі? *(1-ша група: іграшки — 6 предметів. 2-га група: посуд — 10 предметів. 3-тя група: овочі — 5 предметів.)*

2) Завдання 2.

— Що «зайве» в кожній групі предметів? Поясніть, чому. *(1-ша група — іграшки, «зайвий» кактус, бо це рослина. 2-га група — комп'ютерне обладнання, «зайва» мишка, бо це жива істота.)*

3) Завдання 3.

— Назвіть фігури в кожній парі. Чим вони схожі? Чим відрізняються? *(1-ша пара: схожі за розміром та формою, відрізняються за кольором; 2-га пара: однакові за формою та кольором, різні за розміром; 3-тя пара: однакові за розміром та кольором, але неоднакові за формою.)*

— Як змінилися фігури? (1-й «ланцюжок» фігур — за формою; 2-й «ланцюжок» фігур — за кольором та розміром.)

4) Завдання 4.

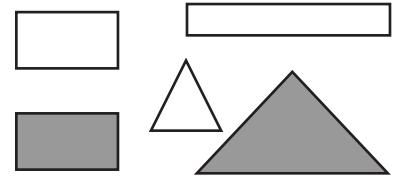
— Якого кольору прямі лінії, криві лінії, ламані лінії? (Прямі — зеленого, блакитного. Криві — синього та червоного. Ламані — жовтого та фіолетового кольору.)

Фізкультхвилинка

2. Дослідження

1) Робота в парах (за картками).

— Розподіліть геометричні фігури на групи за різними ознаками.

2) Робота в парах та міні-групах (з цеглинками LEGO).

— Створіть завдання на вилучення зайвого за якоюсь ознакою для сусідньої пари. Обміняйтесь завданнями. Розв'яжіть їх.

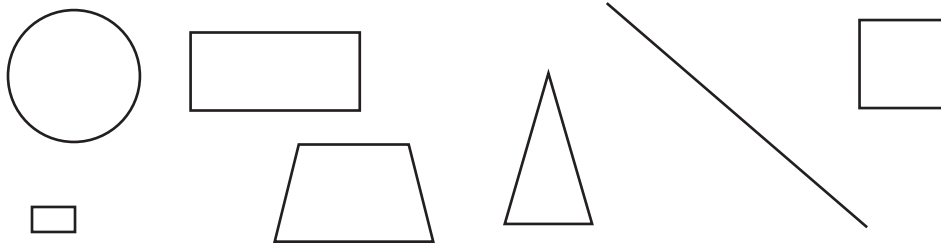
(Наприклад, покладіть 2 цеглинки одного кольору, а одну — іншого. (Вилучення за кольором.) Можна покласти 2–3 цеглинки по одній, а ще 2–3 цеглинки з'єднати в одну. (Вилучення за розміром і т. ін.)

Фізкультхвилинка

3. Вправа «Ланцюжок вилучення»

— Розгляньте малюнок. Знайдіть зайву фігуру. Поясніть свій вибір.

Роботу проводять до тих пір, поки не залишаться 2 фігури.

Можливі варіанти відповідей дітей:

- Зайва пряма лінія, вона незамкнена, а решта є геометричними фігурами, що утворені замкненими лініями.
 - Зайвий круг, бо є не багатокутником, як решта.
 - Зайвий трикутник, бо решта — чотирикутники.
 - Зайвий маленький чотирикутник, бо відрізняється за розміром.
 - Зайвий чотирикутник, бо не є прямокутником та іншого кольору.
- Які фігури залишилися? За якою ознакою можна їх об'єднати в одну групу?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА. РЕФЛЕКСІЯ

Вправа «Мікрофон»

- Про що ви дізналися на уроці?
- За якими ознаками можуть бути схожі чи відрізнятися предмети?
- Що таке спільна ознака? відмінна ознака?
- Яка робота на уроці вас зацікавила?
- Які завдання були для вас незвичними?

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 4. РОЗМІЩЕННЯ ПРЕДМЕТІВ. ПОРІВНЯННЯ ПРЕДМЕТІВ ЗА ВЕЛИЧИНОЮ («більший — менший»). ЛІЧБА

Мета: актуалізувати й уточнити уявлення учнів про відношення «більший», «менший», «однакові»; закріплювати поняття про розміщення предметів, їхню кількість; формувати вміння порівнювати предмети за величиною («більший — менший»); розвивати логічне мислення шляхом формування прийомів розумових дій: аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, класифікації; виховувати любов до усної народної творчості, до природи; формувати товариські взаємини, вміння працювати в парі та міні-групі.

Обладнання: предметні малюнки, набір геометричних фігур, картки для роботи в парах та міні-групах, телевізор чи ноутбук.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: математична, мовно-літературна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Актуалізація знань учнів. Визначення теми уроку

1) Відгадування загадки.

- Невеликі дві хатини,
В них м'які і теплі стіни.

По п'ять братиків малих
Прожива в хатинках тих. (*Рукавичка.*)

— Пригадайте казку «Рукавичка». Хто з героїв казки заліз у рукавичку першим? Хто — останнім? (*Демонстрування предметних малюнків мишки та ведмедя.*) Хто з цих героїв казки більший? Хто — менший?

2) Віршоване завдання «Хто найменший?».

Виконується на наочній основі. Учитель виставляє предметні малюнки.

- В цирк прийшли руда лисиця,
Слон, жирафа і тигриця,

Мишка й зайчик-куцохвіст.
Хто найменший був на зріст? (*Мишка.*)

— Назвіть тварин, які згадано у вірші.

— Хто найбільший за розміром?

— Хто найменший за розміром?

3) Обговорення та визначення теми уроку.

— Як ви вважаєте, про які ознаки предметів ітиметься на уроці? (*Припущення дітей.*)

— Сьогодні на уроці ми будемо порівнювати предмети за ознаками, пов'язані з такими величинами: більший, менший, однакові.

— Уважно погляньте навколо і назвіть однакові за розміром предмети. (*Діти називають парти, вікна, зошити, однакові за розміром геометричні фігури, виставлені на набірному полотні, тощо.*)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Дослідження. Розрізнення об'єктів за різними ознаками, пов'язаними з величиною: «більший — менший». Закріплення поняття про розміщення предметів (*підручник, с. 6, завдання 1–3*)

1) Завдання 1.

— Скільки звірів на малюнку? Хто першим заліз у рукавичку? Хто залізе наступним? Хто де перебуває? Хто поряд із лисичкою? Хто з цих звірів найменший?

Музична хвилинка

Спів пісні «Рукавичка» (*«Найкращі дитячі пісні українською мовою — З любов'ю до дітей»*) (<https://youtu.be/KhXFZDUOSm4>).

2) Завдання 2.

— До якої казки ця ілюстрація? Скільки у казці було тварин? Хто з ведмедів найбільший? Хто найменший? Де чий стільчик?

3) Завдання 3.

— До кожного телефона доберіть чохол. Поясніть свій вибір.

— Як ви вважаєте, чи потрібна ця річ (*телефон*) для людини? Які функції мобільного телефона необхідні, а які — необов'язкові?

2. Закріплення вивченого. Практична робота

1) Робота в міні-групах.

(Для роботи діти отримують картки із малюнками, клей, папір-основу та кольорові олівці.)

1-ша група: розташуйте малюнки від більшого предмета до меншого, розфарбуйте більшу бочку.

2-га група: розташуйте малюнки від меншого предмета до більшого, розфарбуйте меншу скриньку.

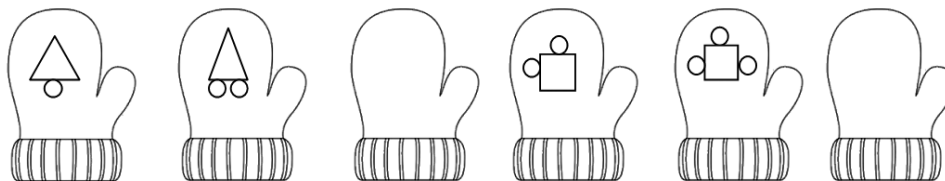

3-тя група: знайдіть однакові за розміром коробки, розфарбуйте їх.

2) Розвиток логічного мислення. Робота в парах.

Знайдіть закономірність, намалюйте візерунок на рукавичках.

Фізкультхвилинка

3. Графічні справи. Робота в зошиті

Малювання по клітинках різних за розміром геометричних фігур.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА. РЕФЛЕКСІЯ

Вправа «Мікрофон»

— Про що ви дізналися на уроці?

— За якими ознаками можуть бути схожі чи відрізнятися предмети?

— Які завдання вас найбільше зацікавили?

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК